

Γνωρίζεις τη βιομηχανική αρχαιολογία;

Δύο και πλέον αιώνες έχουν περάσει μετά την έναρξη της βιομηχανικής επανάστασης στην Ευρώπη και πάνω από ένας αιώνας από το ξεκίνημα της εκβιομηχάνισης της Ελλάδας. Η βιομηχανία δεν είναι μόνο βασικός δείκτης της οικονομικής ανάπτυξης της εποχής μας αλλά και ένα φαινόμενο με ιστορικότητα. Σε πολλές χώρες η *βιομηχανική κληρονομιά* αποτελεί κομμάτι της πολιτιστικής τους παράδοσης, που προστατεύεται και αξιοποιείται. Τα εργοστάσια, οι μηχανές και τα εργαλεία, αλλά και οι εργατικές κατοικίες, οι σιδηρόδρομοι, τα δημόσια έργα αποτελούν *βιομηχανικά μνημεία*. Με τα βιομηχανικά μνημεία ασχολείται η *βιομηχανική αρχαιολογία*, ένα πεδίο στο οποίο συνεργάζονται αρκετοί επιστημονικοί κλάδοι όπως η ιστορία, η αρχιτεκτονική, η μηχανολογία. Η αναζήτηση αρχαιολογικού υλικού και η χαρτογράφηση των βιομηχανιών, η φωτογράφιση και αποτύπωση των βιομηχανικών μνημείων, η κατάταξη του υλικού με κριτήρια ιστορικά, αισθητικά και τεχνικά και η διαμόρφωση προτάσεων για τη διατήρηση και αξιοποίησή τους αποτελούν το πεδίο δράσης της βιομηχανικής αρχαιολογίας.

Σε πολλές ελληνικές πόλεις παλιά βιομηχανικά κτίρια με αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον έχουν συντηρηθεί και έχουν αποκτήσει νέες χρήσεις. Με τον τρόπο αυτό, αφενός αξιοποιήθηκαν τα κτίρια και αφετέρου διατηρούν ζωντανή τη μαρτυρία του παρελθόντος του τόπου.

Στην Καβάλα, για παράδειγμα, υπάρχουν αρκετά ιστορικά κτίρια που στεγάζουν σύγχρονες λειτουργίες της πόλης. Οι παλιές καπναποθήκες έχουν πρωταρχική θέση ανάμεσά τους.

Καπναποθήκη - Πολιτιστικό Κέντρο

Καπναποθήκη - Εμπορικό Κέντρο

Επίσης, στο Βόλο οι παλιές καπναποθήκες της βιομηχανίας Παπαστράτου στεγάζουν σήμερα το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Οργάνωσε το δικό σου πεδίο έρευνας

1. Κάνε μια μικρή έρευνα στην πόλη σου ή στο νομό σου και αναζήτησε παλιά βιομηχανικά κτίρια, που δεν λειτουργούν πια, αλλά φαίνεται να έχουν αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον.
2. Συγκέντρωσε πληροφορίες για το έτος κατασκευής τους, την πρώτη χρήση τους, το σημερινό ιδιοκτήτη τους. Θα διαπιστώσεις ότι μέσα από αυτή τη διαδρομή ξετυλίγεις μια πτυχή της ιστορίας του τόπου σου.
3. Μάθε ποια από αυτά λειτούργησαν σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους με την αρχική τους χρήση και ποια είχαν αποκτήσει διαφορετικές χρήσεις. Αναζήτησε πληροφορίες από ανθρώπους του τόπου σου, που μπορεί να έχουν κάποια σχέση με αυτά (σημερινοί ιδιοκτήτες, άνθρωποι που εργάζονται εκεί ή εργάζονταν κατά το παρελθόν, πολιτιστικοί σύλλογοι κ.ά.).
4. Μπορείς να δουλέψεις μόνος σου ή να συγκροτήσετε ομάδες εργασίας με τους συμμαθητές σου. Θα έχετε έτσι τη δυνατότητα να ανταλλάξετε απόψεις, να μοιραστείτε τις δραστηριότητες και να κερδίσετε χρόνο και γνώσεις.
5. Εκτός από τις γνώσεις που θα αποκτήσετε θα αισθανθείτε και την ικανοποίηση για τη συμβολή σας στη βιομηχανική αρχαιολογία, το έργο της οποίας ενισχύεται και από πολίτες ευαίσθητους σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς.
6. Αν υπάρχουν παλιά κτίρια που είναι εγκαταλειμμένα και δεν έχουν αξιοποιηθεί μπορείτε να σκεφτείτε τρόπους και χρήσεις που θα προτείνετε στο Δήμο σας ή σε άλλο αρμόδιο φορέα (π.χ. Εφορεία Αρχαιοτήτων, Υπουργείο Πολιτισμού κ.λπ.) για τη διατήρηση, την προστασία και την αξιοποίησή τους.
7. Παρουσιάστε τα αποτελέσματα της έρευνάς σας στο σχολείο σας και δημοσιεύστε τα στην ιστοσελίδα του σχολείου (αν υπάρχει) ή του Δήμου σας ή ακόμη στον τοπικό τύπο. Έτσι, μπορεί να παρακινήσετε και άλλους μαθητές να ασχοληθούν με ανάλογες εργασίες που αναδεικνύουν την ιστορία και την πολιτιστική κληρονομιά του τόπου.